ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : การพัฒนาที่ท้าทาย

การประชุมประจำปี 2545 ของ สศช.

วันที่ 21 มิถุนายน 2545

กรอบการนำเสนอ

- วิกฤตเศรษฐกิจกับความอยู่ดีมีสุขของคนไทย
  - ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
  - ผลกระทบต่อคนและสังคม
  - ผลกระทบทางการเมือง
  - ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สรุปบทเรียนจากวิกฤต : การพัฒนาที่ท้าทาย

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

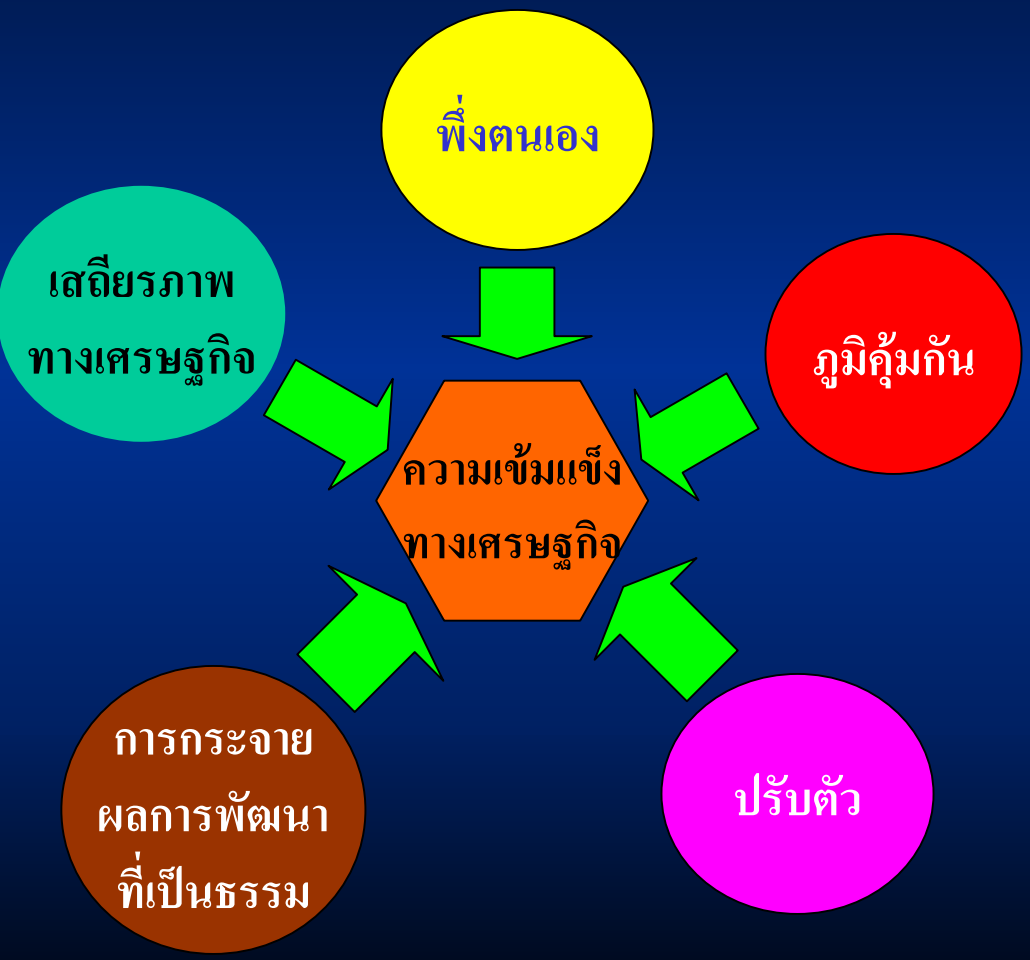

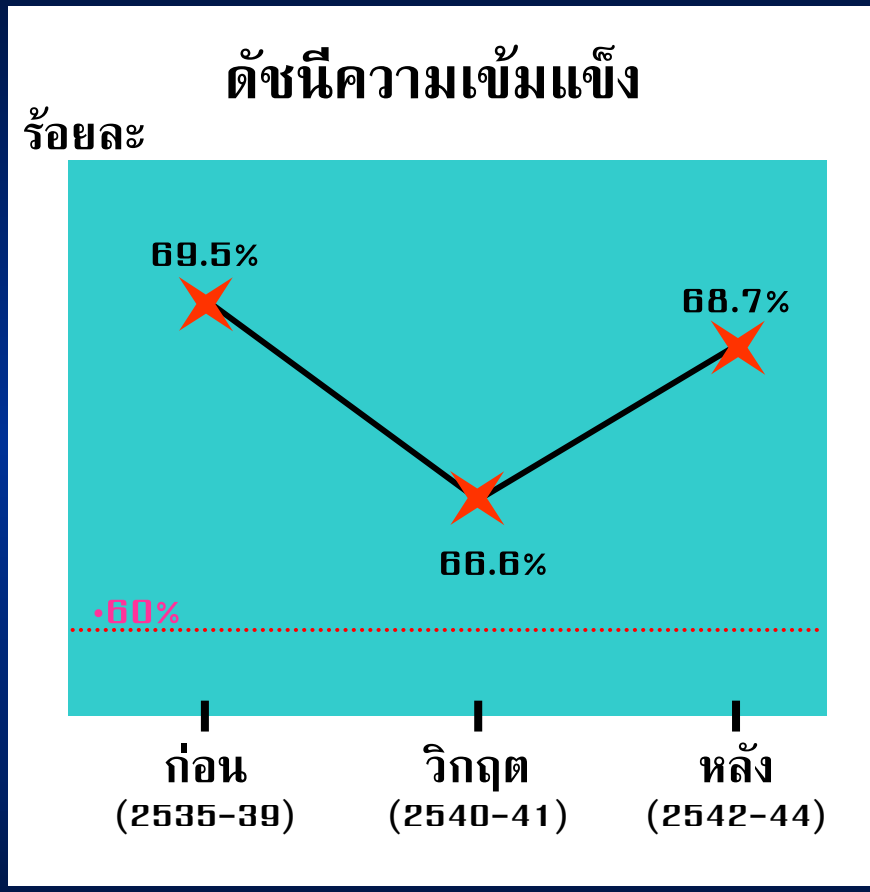

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง

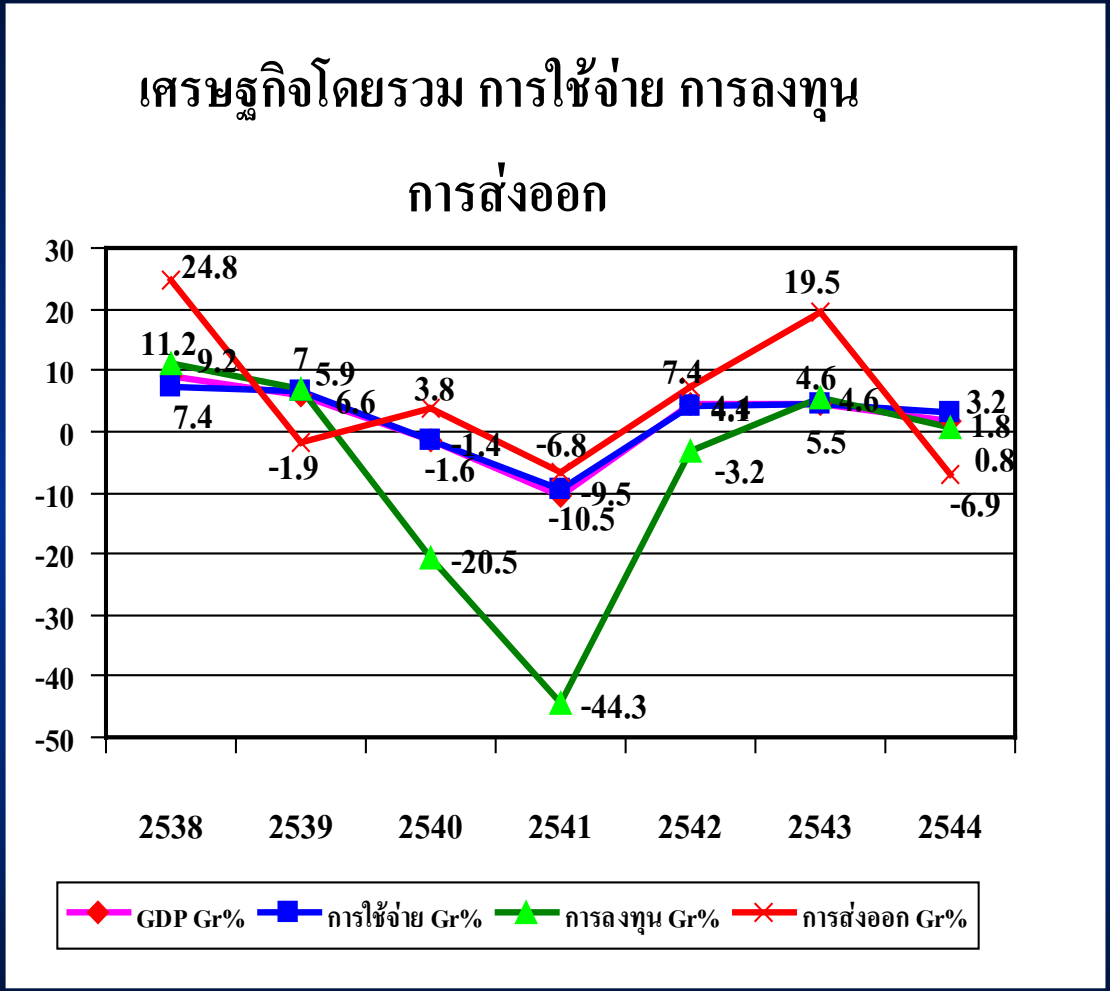

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจหดตัวรุนแรง

ขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

	2539	2541	2544
อัตราแลกเปลี่ยน	25.3	41.4	44.5
อัตราเงินเฟ้อ	5.9	8.1	1.6
ดุลบัญชีเงินทุน (ล้านดอลลาร์)	19,504	-9,742	-5,175
ทุนสำรองระหว่างประเทศ	38.7	29.5	33.0
การว่างงาน(ล้านคน)	.49	1.41	1.09

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจหดตัวรุนแรง

ขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ภาคการเงิน และ การคลังอ่อนแอ

	2539	2541	2544
หนี้ ตปท. ภาคเอกชน (พันล้าน US)	91.9	73.5	39.0
NPL(%)	na.	45.0	10.5
หนี้สาธารณะ /GDP	15.7	26.2	57.5
ภาระหนี้/งปม.	5.7	4.9	9.9
ดุลงบประมาณ /GDP	2.2	-2.3	-2.17

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจหดตัวรุนแรง

ขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ภาคการเงินการคลังอ่อนแอ

ขีดความสามารถ
การแข่งขันลดลง

อันดับความสามารถในการแข่งขันลดลงจาก

- ปี 2539 อันดับที่ 30
- ปี 2541 อันดับที่ 39
- ปี 2544 อันดับที่ 38

ความได้เปรียบของสินค้าไทยในตลาดหลักลดลง

ประสิทธิภาพการผลิตรวมลดลง

- ปี 2535-2539 ร้อยละ -0.06
- ปี 2540-2541 ร้อยละ -8.09
- ปี 2542-2543 ร้อยละ -1.30

ผลกระทบต่อคนและสังคม

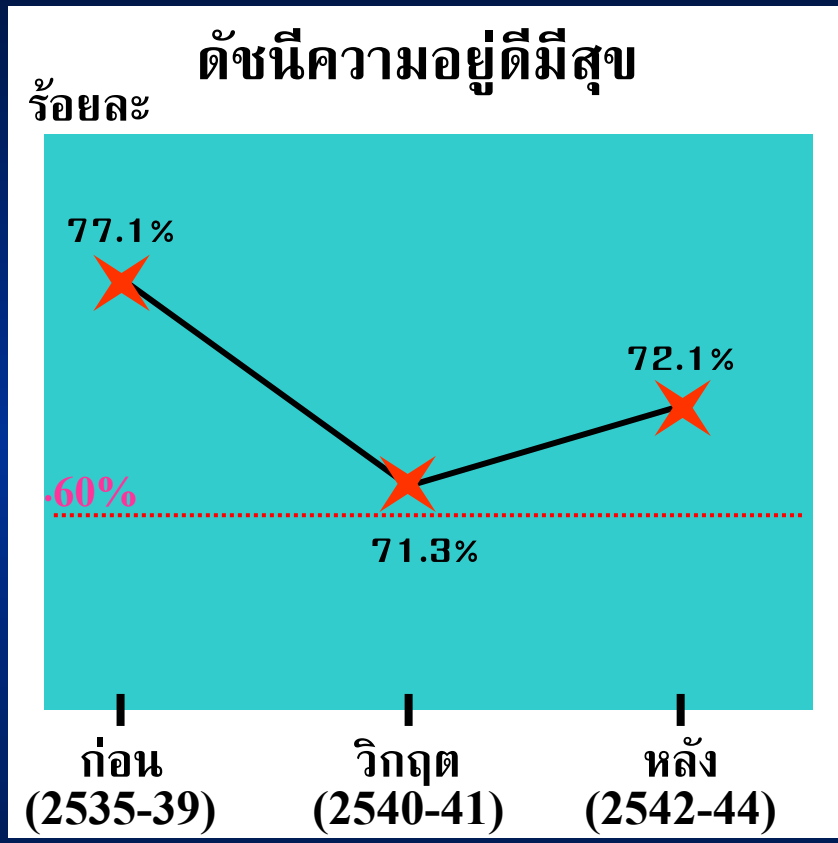

ผลกระทบต่อคนและสังคม (ต่อ)

✷ สุขภาพอนามัยโดยรวมดีขึ้น

- ❑ อายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้น

  จาก 70.1 ปี ในปี 2534 เป็น 73.7 ปี ในปี 2544

- ❑ การเจ็บป่วยลดลงมาก

  จาก 23.1 % ในปี 2534 เหลือ 15.1 % ในปี 2544

- ❑ หลักประกันสุขภาพทั่วถึง

- ❑ สุขภาพจิตมีแนวโน้มเลวลง

✷ ระดับการศึกษาเฉลี่ยดีขึ้น แต่ยังมีปัญหา "คิดเป็น ทำเป็น"

- ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น
  - จาก 6.1 ปี ในปี 2535
  - เป็น 7.8 ปี ในปี 2543
- อัตราการเรียนรู้มีเพียง 54% ของประชากรรวม
- คุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
  - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 50%

✷ ปัญหาความยากจนและช่องว่างการกระจายรายได้กว้างขึ้น

- สัดส่วนคนยากจนเพิ่มขึ้นจาก 11.4 % ในปี 2539 เป็น 15.9 % ในปี 2542 และลดเหลือ 13.0 % ในปี 2544

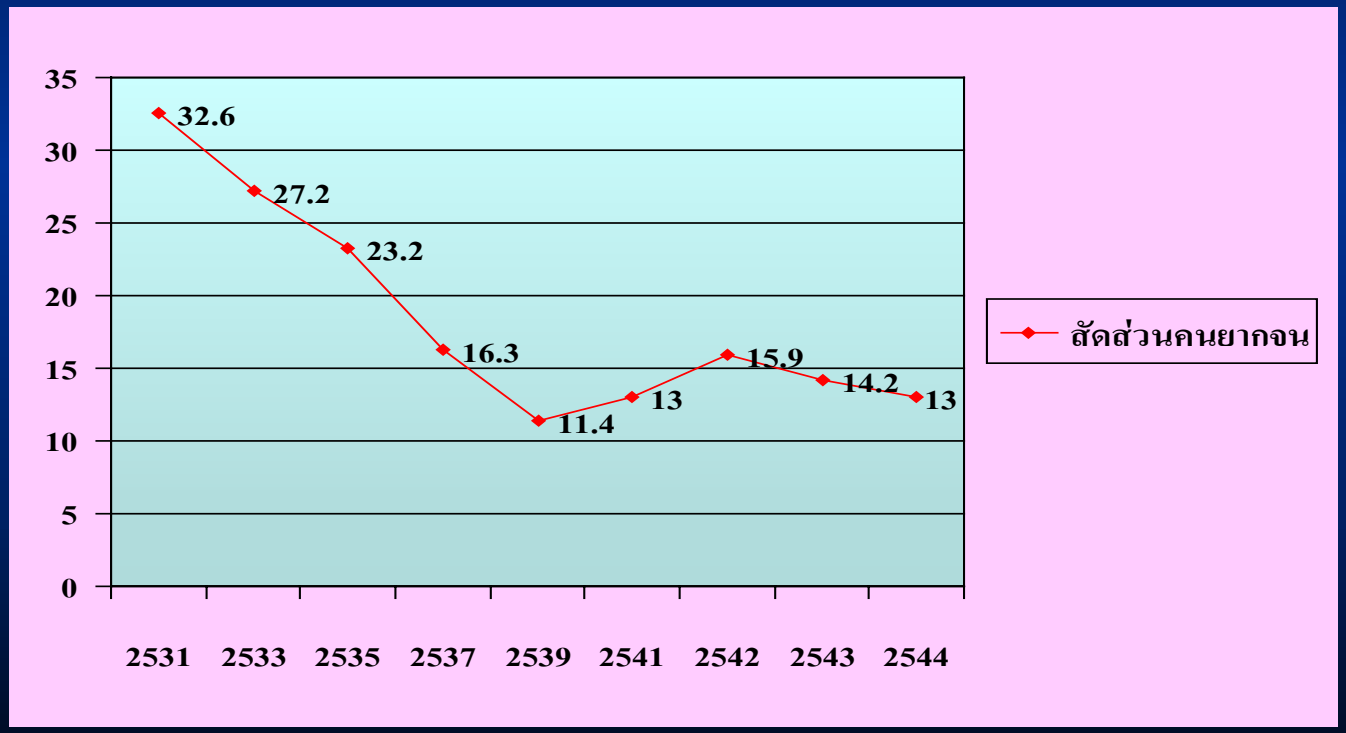

✷ ภาวะการว่างงานเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัว

แรงงานนอกระบบยังไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ

- ช่วงวิกฤตคนว่างงานเพิ่มขึ้นมาก
  - จาก 0.49 ล้านคน ในปี 2539
  - เพิ่มเป็น 1.41 ล้านคน ในปี 2541
  - ลดเหลือ 1.10 ล้านคน ในปี 2544
- มีผู้ทำงานต่ำระดับ เพิ่มขึ้น 1.3 เท่า
- การประกันสังคมคุ้มครองเฉพาะแรงงานในระบบ
  - มีเพียง 26% ในปี 2544
  - เพิ่มเป็น 38% ในปี 2545

✷ ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรุนแรงขึ้น

- ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดขั้นวิกฤต
  - ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

    จาก 2.8 คดี/พันคน ในปี 2539

    เพิ่มเป็น 4.3 คดี/พันคน ในปี 2543
  - ผู้ถูกจับกุมในคดียาเสพติดกว่าครึ่งเป็นเด็กและเยาวชน
- ปัญหาคดีอาชญากรรมรุนแรงขึ้น

  จาก 1.3 คดี/พันคน ในปี 2539

  เป็น 1.7 คดี/พันคน ในปี 2543

การเมือง การบริหาร

ภาคการเมือง

- ระบบการเมืองมีเสถียรภาพมากขึ้น
- มีกลไกถ่วงดุลทางการเมือง

ภาคราชการ

- ปฏิรูประบบราชการ
- ปรับระบบงบประมาณ
- ปฏิรูประบบกฎหมาย
- กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น
- ปฏิรูปการศึกษา

การตรวจสอบถ่วงดุล

รัฐธรรมนูญ 2540

รัฐธรรมนูญ 2540

ภาคประชาชน

- ประชาคมมีส่วนร่วมมากขึ้น
- องค์กรชุมชนเข้มแข็ง
- สิทธิขั้นพื้นฐานได้รับการคุ้มครองมากขึ้น
- สื่อมีบทบาทมากขึ้น

ภาคธุรกิจเอกชน

- เริ่มปรับตัวสู่บรรษัทภิบาล
- ปรับกฎหมายธุรกิจที่เอื้อต่อการบริหารจัดการที่ดี

รับผิดชอบต่อสังคม

ผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ป่าไม้ถูกทำลายและลดลงอย่างมาก
- ทรัพยากรน้ำมีแนวโน้มขาดแคลนมากขึ้น
- ทรัพยากรดินเพื่อการเกษตรเสื่อมโทรมลง
- มลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง ปริมาณขยะ กากของเสียอันตรายเพิ่มขึ้น

การดำเนินงานภาครัฐไม่ทันอัตราการเสื่อมโทรม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ความสมดุลของระบบนิเวศ
- คุณภาพชีวิตคนไทย

ประชาชนตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อม

บทเรียนจากวิกฤตสู่ประเด็นท้าทายด้านเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งพอ
- ภาคการผลิตยังไม่มีประสิทธิภาพ
- การบริหารจัดการเศรษฐกิจที่ไม่เหมาะสม

การแข่งขันการค้ารุนแรงขึ้น/NTB

เทคโนโลยีเปลี่ยนเร็ว /Economy of Speed

เศรษฐกิจฐานความรู้/KBE

การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นท้าทายทางเศรษฐกิจ

✻ การบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

- ➡ ภูมิคุ้มกันและความมั่นคงทางภาคการเงิน
- ➡ ความมั่นคงของฐานะการคลัง

✻ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- ➡ การกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ
- ➡ การกำหนดยุทธศาสตร์การเพิ่มความสามารถการแข่งขันในภาพรวม และในระดับสาขา
- ➡ การปรับบทบาทภาครัฐให้เอื้อต่อเอกชน

บทเรียนจากวิกฤต....สู่ประเด็นท้าทายด้านคนและสังคม

- คนไม่สามารถปรับตัวทันการเปลี่ยนแปลง
- โอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐไม่เท่าเทียมกัน
- การบริหารจัดการบริการของรัฐขาดการบูรณาการ

- การปรับตัวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้
- การได้รับสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ
- มีทุนทางสังคม

- การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม
- การแก้ปัญหาความยากจน

ประเด็นท้าทายด้านคนและสังคม

✻ พัฒนาศักยภาพคนไทย

- ➡ ปรับระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ
- ➡ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
- ➡ ยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน

✻ พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคม

- ➡ ให้ชุมชนและภาคีต่าง ๆ มีส่วนร่วมมากขึ้น
- ➡ ขยายระบบประกันสังคมให้กลุ่มแรงงานนอกระบบ
- ➡ ใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมที่มีอยู่

ประเด็นท้าทายด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน

- ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
- เพิ่มศักยภาพและโอกาสแก่คนจน
- พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคม
- ปฏิรูปกฎหมายให้เอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจน

บทเรียนจากวิกฤต....สู่ประเด็นท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม

- กลไกการบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ
- กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาสังคมยังไม่เข้มแข็ง
- มีความขัดแย้ง แย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ

กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรุนแรงขึ้น

พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมเป็นภาระเพิ่มต้นทุนการผลิต

ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นท้าทาย

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ☞ ปรับทัศนคติ แนวคิดของคนในประเทศ
- ☞ สนับสนุนชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วม
- ☞ กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่ท้องถิ่น
- ☞ พัฒนากลไกแก้ปัญหาความขัดแย้ง

สรุปประเด็นการพัฒนาที่ท้าทาย

- การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- การพัฒนาศักยภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม
- การแก้ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้
- การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม